

Wie wordt uitgenodigd voor een gastcolumn in Sociologie Magazine? In Estafette is dat de keuze van de gastcolumnist. Deze keer is het de beurt aan Halleh Ghorashi.

Halleh Ghorashi

De prijs van engagement en de verleiding van afstand

In 1988 kwam ik als asielzoeker uit Iran naar Nederland. Als marxist ben ik actief geweest in een revolutie die later een islamitische revolutie werd. Ik ben gevormd door de Latijns-Amerikaanse (protest)literatuur en –muziek van Lorca, Neruda en Victor Khara, romans van Russische en Franse schrijvers en politiek-filosofische teksten van Duitse denkers.

Enmaal in Nederland voelde ik me behoorlijk oud gezien de intensieve ervaringen (in zowel positieve als negatieve zin) die ik in Iran had gehad. Toch was ik nog maar 26 jaar. In 1989 begon ik met de studie antropologie aan de VU met als droom een geëngageerde wetenschapper te worden. Nu, ruim twintig jaar later, geef ik colleges aan mijn masterstudenten over wat dit precies inhoudt. Mijn inspiratiebronnen hiervoor zijn Zygmunt Bauman en Edward Said. Bauman noemt maatschappelijk engagement in zijn boek *Liquid Modernity* (2000) de grootste uitdaging voor de sociologie in de laatmoderne samenlevingen. Volgens Bauman bestaat er geen keus tussen engagement en neutraliteit in de sociologie, want sociologie die invloed wil hebben moet geëngageerd zijn. De enige juiste weg is daarom te zoeken naar een balans tussen engagement en afstand. In zijn boek verwijst Bauman naar de notie van ballingschap, hetgeen enigszins overeenkomt met Saids idee van intellectueel ballingschap. Intellectuele ballingen zijn mensen die steeds moeten balanceren tussen betrokkenheid en marginaliteit en/of afstand. Bauman schetst een beeld van de wetenschapper als balling die maatschappelijk geëngageerd zou moeten zijn om invloedrijk te zijn. Maar hij zou zich tegelijkertijd de marginaliteit van een wetenschapper moeten toe-eigenen om te kunnen reflecteren en abstraheren.

De marge waarin de wetenschappelijke balling verkeert is geen toestand van geïsoleerd zijn, maar juist een voorwaarde voor een relatieve afstand

ten opzichte van de macht van het dominante discours. Een keuze voor de marge is een keuze om te vertragen, terwijl iedereen om je heen aan het rennen is. Het is een keuze om vragend bezig zijn terwijl anderen juist overtuigd zijn van antwoorden. Deze wetenschappelijke ballingen zoeken constant de balans tussen maatschappelijke invloed en wetenschappelijke productie, wetend dat men zich hiermee tussen twee vuren begeeft. Door collega-wetenschappers worden deze ballingen gezien als 'normatief' of 'te toegestemd', en in het maatschappelijke veld worden ze gezien als 'te abstract' en 'theoretisch'. Hun positie is niet onomstreden, en hun strijd is zwaar omdat het om subtiele vormen van dominantie gaat. Toch zijn ze nodig, juist omdat het deze ballingen zijn die de praktijk de nodige theoretische reflectie bieden, en de wetenschap de nodige praktische vertaling. Dit is juist het droombeeld dat ik voor mijn eigen toekomst in gedachten had. Maar omdat ik nu al een aantal jaren de positie van bijzonder hoogleraar bekleed weet ik hoe moeilijk, en soms onmogelijk, het is om beide velden te willen dienen. Toch vind ik het een uitdaging die zeer de moeite waard is. Wat mij in ieder geval helpt om alert te blijven is deze vraag van Bauman: hoe maatschappelijk geëngageerd te raken en tegelijkertijd de besmetting van het dominante discours te beperken?

Halleh Ghorashi is bijzonder hoogleraar Management van Diversiteit en Integratie (PaVEM-leerstoel) bij de afdeling Cultuur, Organisatie en Management aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de VU Amsterdam

Zij nodigt voor de volgende gastcolumn uit: Geert de Vries, hoofddocent sociologie aan de Vrije Universiteit en University College Amsterdam

Estafette: Kees Schuyt, Rineke van Daalen, Don Weenink, Jaap Dronkers, Marc Vermeulen, Sietske Waslander, Dick Pels, Peter Pels, Monique Nuijten, Barbara Oomen, Micha de Winter, Gerrit Breeuwsma, Ruud Abma, Herman Tak, Jaap Bos, Christien Brinkgreve en Halleh Ghorashi